

**Рівненський державний
гуманітарний університет**

**Актуальні питання
психологічної науки**

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 15

Рівне - 2021

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. Рівне, 2021. Вип. 15. 140 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Воробйов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ;

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Хупавцева Н.О. – доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Савицька О.Г. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ.

Друкується за рішенням вченої ради РДГУ (протокол № 12 від 29 грудня 2021 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

4. Яковлева Е.Л. Эмоциональные механизмы личного и творческого развития / Е.Л.Яковлева //Вопросы психологии. – 2012, № 4. – С. 20-27.

УДК 159.924

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ КРЕАТИВНОСТІ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ ТА ЮНАКІВ

Вітрук Дмитро, здобувач ОС «бакалавр», 4 курс, РДГУ

Керівник: Дружиніна І.А., кандидат психологічних наук, доцент

Проблема формування творчої особистості у сучасній психологічній науці займає важливе місце. Сучасний стан суспільного розвитку та динамічні зміни в усіх сферах життя людини підвищують вимоги до якостей особистості, які визначаються як креативні, а саме: творче ставлення до дійсності, вміння приймати рішення в складних ситуаціях, а також відкритість новому досвіду. Творчі люди постійно йдуть уперед, відкривають щось нове, вигадують, будують, захоплюються чимсь новим, несподіваним, живуть повноцінним життям, зустрічаються з цікавими особистостями, мандрують, стають лідерами в колективі, з легкістю долають труднощі та впевнено йдуть до поставленої мети.

В сучасному суспільстві високо цінуються нові, нестандартні погляди, креативні ідеї та прояви творчості. Варто зазначити, що для творчої особистості важливе значення має орієнтація не на результат, а на процес. Тривалий час помилково вважали, що головне в інтелектуальному розвитку дітей – це передати їм якомога більшу кількість знань. Але згодом цю думку спростували, адже життя ж доводить, що розумною людиною є не та яка багато знає, а та, яка вмє наявні знання застосовувати для вирішення складних життєвих ситуацій. Вміння самостійно знаходити вихід з будь-якої ситуації повсякденного життя є найбільш цінним інтелектуальним вмінням людини. Про таких людей кажуть, що вони можуть творчо мислити. Становлення самодостатньої особистості можливе лише при гармонійному поєднанні інтелекту та креативності.

Мета дослідження полягала в тому, щоб проаналізувати феномен креативності у сучасній психологічній науці, здійснити характеристику підліткового та юнацького віку як особливих етапів онтогенезу, а також визначити рівень розвитку та особливості прояву креативних здібностей сучасних підлітків та юнаків. Для розв'язання поставленої мети використовувався комплекс теоретичних та емпіричних методів дослідження. Серед теоретичних методів було використано: теоретичний

аналіз, порівняння, систематизацію та узагальнення психологічної літератури з проблеми дослідження, що дало можливість визначити ступінь розробленості проблеми. У процесі проведення емпіричної частини дослідження, для аналізу результатів і одержання висновків використовувались такі методи, як анкетування й тестування. Для діагностики рівня креативності використано методику «Діагностика креативності» Е. Торренса, а також методику «Діагностика творчого потенціалу та креативності» Фетіскіна Н. П..

У сучасній психології креативність розглядається як складне та неоднорідне явище, про що свідчать різноманітні теоретичні та експериментальні напрямки її дослідження, неоднакові навіть підходи і до тлумачення самого поняття. Згідно з психологічним словником, під креативністю слід розуміти здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації. Креативність розглядається як правило з трьох сторін: як процес творчості, як продукт творчості і як властивість особистості. Незважаючи на розбіжності у поглядах науковців на проблему креативності, майже всі вони пов'язують цей феномен, зі здатністю людини продуктивно діяти в ситуаціях новизни та невизначеності, а також з можливістю створювати нові та оригінальні ідеї. У рамках креативності виокремлюють оригінальність - здатність надавати незвичні відповіді; семантичну гнучкість - уміння виявляти різні способи використання предмета; образну гнучкість - здатність бачити нові властивості об'єкта; семантичну спонтанність - легкість виникнення різноманітних ідей.

Креативність проявляється в різних сферах активності, розглядається як відносно незалежний чинник обдарованості. Середовище, в якому креативність могла б актуалізуватися, має високий ступінь невизначеності і потенційної багатоваріативності (багатство можливостей). На креативність впливають ряд чинників, зокрема: індивідуальні риси, мотивація, зовнішнє середовище, стиль мислення, знання, культура, інтелект. В онтогенезі людини існують оптимальні сенситивні вікові періоди формування креативних здібностей, а саме: підлітковий та юнацький вік. Саме в ці періоди на стадії активного формування перебувають складові креативності такі як, креативне мислення, креативна уява та креативна грамотність. Провівши ряд досліджень вчені встановили, що розвиток креативних здібностей у дітей потрібно насамперед заохочувати, визнавати цінність креативного мислення та створювати позитивну мотивацію для подальшого розвитку цих здібностей.

Отже, у результаті проведеного дослідження ми ознайомилися з феноменом креативності, з особливостями підліткового та юнацького віку, а

також визначили рівень розвитку та особливості прояву креативних здібностей підлітків та юнаків. У результаті проведення емпіричної частини дослідження ми встановили, що рівень розвитку креативності підлітків є значно нижчим у порівнянні з юнаками, отриманий результат може свідчити про те, що розвиток важливих складових креативності в підлітковому віці перебуває на стадії активного формування і важливі складові креативності ще є не цілком сформованими. Порівнявши отримані результати у двох вікових групах за статтю, ми визначили що рівень розвитку креативності у представників чоловічої статі є значно вищим у порівнянні з жіночою. На основі отриманих результатів ми можемо зробити висновок, що з віком рівень креативності збільшується.

Список використаних джерел:

1. Барышева Т. А. Креативность. Диагностика и развитие: ученик / Т.А. Барышева. - СПб.: РГПУ им. А. И. Герцена, 2002. - 205 с.
2. Гергель Є. Л. Вікова динаміка розвитку креативних здібностей: навч. посіб. / за ред. С. Д. Максименка/ Є.Л.Гергель. - Київ: Главник, 2005. - Вип. 26: у 4 томах. - Т. 1. - С. 342–349.
3. Туриніна О. Л. Психологія творчості / за ред. О. Л. Туриніна. - Київ: МАУП, 2007. - 160 с.

УДК 159.6

ПСИХОЛОГІЧНА ПРОФІЛАКТИКА ПАНІКИ ТА ЗАСОБИ ЇЇ ПОДОЛАННЯ

Галушко Олена, практичний психолог, ВСП «РАТФК НУВГП»

У зв'язку з пандемією коронавірусу на усіх континентах планети, а також в Україні життя піддається суттєвій трансформації. Значна кількість людей відчують зрозумілу тривогу, а деякі з них піддаються паніці. Тому виникає потреба у попередженні та подоланні панічних станів.

Коронавірус – це не тільки медична, але і психологічна хвороба, яка потребує свого вивчення і формування на цій основі адекватної поведінки щодо себе і оточуючих людей, які заслуговують на підтримку і співчуття. Для уникнення панічних настроїв не варто зациклюватися на ситуації карантину, зведіть до мінімуму споживання новин, які викликають у вас почуття тривоги, і користуйтеся тільки перевіреними джерелами. Наприклад, спробуйте підключатися до надійного джерела новин два рази в день у встановлений час, щоб перебувати в курсі подій, але не піддавати себе спонтанним інформаційним атакам. Намагайтеся триматися подалі від

Зміст

Вступ	3
Артемова О. Психологічні аспекти грамотного і безпечного використання інтернету	4
Артемова О. Формування ціннісно-сислової сфери здобувачів освіти	6
Камінська О. Вплив дистанційного навчання на соціально-психологічну адаптацію першокурсників	11
Романюк В. Сигнальні системи та психогенні розлади особистості	14
Рудюк О. Дослідження особистісних цінностей суб'єктів освітнього процесу у вищій школі	16
Антонюк Н. Психологічний аналіз мотиваційної готовності дитини дошкільного віку до школи	18
Бажинська Д. Адаптаційний потенціал людини: психофізіологічні аспекти	21
Бернік А. Психологічні особливості самоефективності молоді	23
Болюх Т. Профілактика емоційного вигорання молоді	25
Вітрук Д. Психологічний аналіз креативності сучасних підлітків та юнаків	28
Галушко О. Психологічна профілактика паніки та засоби її подолання	30
Глотова М. Мобінг як фактор прояву агресивності у підлітковому віці	32
Горбатьок О. Вплив міжособистісних стосунків на вирішення конфліктних ситуацій у сучасної молоді	35
Гук В. Розвиток стресостійкості у дітей молодшого шкільного віку як необхідної складової у формуванні соціальної компетентності особистості шляхом використання методів арт-терапії	38
Доля Т. Психологічні особливості проявів прокрастинації у дорослому віці	41
Зайчук Т. Виховні можливості ігрової діяльності у розвитку самостійності в дітей старшого дошкільного віку	43
Захарова Н. Теоретико-методологічні засади проблеми мотивації до лідерства у студентської молоді	46
Замківський І. Метод піскової терапії у сучасній психологічній науці	48
Калюш Р. Особливості мотиваційної сфери майбутніх психологів	55
Камінський А. Стресостійкість як професійно важлива якість психолога	57
Карпова А. Булінг в шкільних колективах: причини виникнення та методи профілактики	60
Кобзар З. Психологічні особливості емпатії студентської молоді	62
Ковтун О. Психологічні особливості поведінки підлітків у ситуаціях булінгу	64
Ковтун С. Особливості емпатійності у підлітковому віці: гендерний	

аспект.....	67
Корчак А. Психологічні особливості впливу емоційної напруги на психосоматику юнаків.....	69
Кот С. Психологічні особливості особистісної конфліктності студентської молоді.....	71
Кохно Т. Освітнє середовище як чинник розвитку стресостійкості студентів.....	73
Лапюк А. Емоційні складові стресостійкості у студентської молоді.....	75
Максимчук М. Вплив тривожності на розвиток комунікативних здібностей у підлітковому віці.....	78
Маркова І. Психологічні особливості розвитку ціннісних орієнтацій у підлітковому віці.....	80
Мартинюк Т. Дослідження темпераменту у студентської молоді.....	83
Мартинюк Т. Тривожність та психічне здоров'я особистості.....	85
Матейук О. Емпатія як психологічне особистісне утворення.....	87
Микитюк В. Теоретичний аналіз проблеми професійного самовизначення у психологічній парадигмі.....	90
Михайлюк Ю. Чинники особистісної конфліктності і способи поведінки юнаків в ситуації міжособистісних конфліктів.....	92
Мягка О. Генезис емоційного інтелекту підлітків.....	94
Новосад Т. Проблеми формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців в процесі професійної підготовки у закладах вищої освіти.....	96
Онищук Д. Мотиваційні чинники розвитку креативності у майбутніх психологів.....	99
Онищук Т. Вплив сімейних конфліктів на особистісний розвиток підлітків.....	102
Подерня Н. Індивідуально-типологічні чинники формування локус контролю.....	105
Полонська В. Спілкування і розвиток особистості.....	107
Посохова Л. Психологічні особливості ціннісних орієнтацій студентської молоді.....	108
Самойдук А. Психологічні особливості соціальної емпатії особистості.....	110
Самчук І. Психологічні особливості виникнення та корекції особистісної тривожності у ранньому юнацькому віці.....	112
Смаглюк А. Особливості розвитку мислення у молодшому шкільному віці.....	114
Сокотун К. Розробка програми розвитку емоційного інтелекту.....	116
Стрихарчук М. Психологія розвитку міжособистісного спілкування.....	118
Ткачук Л. Психолого-педагогічні особливості навчальної неуспільності.....	

молодших школярів	124
Угнієва С. Психологічний аналіз тривожності у підлітків	126
Царук С. Мотивація та особливості навчальної діяльності у студентської молоді	129
Шоха Т. Психологічні чинники розвитку мотиваційної сфери в молодшому шкільному віці	131
Юсенко В. Роль комунікативної компетентності у розвитку лідерських якостей особистості	133
Зміст	137

Електронне видання

Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства

Випуск 15

Наукове редагування – проф.. Камінська О.В.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Формат 60x80/16. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 7,5.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету